

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-plan 2010-2015

Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg

Natura 2000-område nr. 16

Habitatområde H16

Fuglebeskyttelsesområde F8, F12, F13, F19 og F20

Kolofon

Titel:

Natura 2000-plan 2010-2015. Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg
Natura 2000-område nr. 16
Habitatområde H16
Fuglebeskyttelsesområde F8, F12, F13, F19 og F20

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram,
Natura 2000-planer, Løgstør Bredning, Vejlerne, Bulbjerg og Livø.

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Ø
www.naturstyrelsen.dk

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2011

ISBE nr.

978-87-7091-083-5

ISBN nr.

978-87-7091-084-2

Dato:

1. december 2011

Forsidefoto: Strandenge ved Aggersund

Fotograf: Nordjyllands Amt

Resume:

Natura 2000-plan for Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg (nr. 16). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

Forord	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	6
Områdebeskrivelse	7
Trusler mod områdets naturværdier	10
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	15
<i>Vurdering af tilstand</i>	15
<i>Vurdering af bevaringsstatus/prognose</i>	19
Målsætning	23
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	24
<i>Konkrete målsætninger for naturtyper og arter</i>	26
<i>Modstridende interesser</i>	28
Indsatsprogram	28
<i>Generelle retningslinjer</i>	29
<i>Konkrete retningslinjer</i>	30
<i>Forslag til mulige virkemidler</i>	31
Sammenhæng og synergi med vandplan	32
Strategisk miljøvurdering	32
Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning	33
Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	34
Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	35
Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen	38
Bilag 5. Fiskeriaktivitet i Natura 2000-området	39

Foto: Claus Bjørn Larsen

Danmarks VIP-natur får egen bodyguard

Hvad har Skagens Gren, Silkeborgskovene og det Sydfynske Øhav til fælles? Eller klokkefrøen, fiskeørnen og gråsælen? De er alle en del af Danmarks særligt værdifulde natur, som vi er forpligtet til at passe godt på. Det samme gælder strandengen, højmosen og boblerevet. Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i EU, der indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000 skal sørge for, at alle 27 EU-lande drager omsorg for egne truede dyr, planter og natur.

Danmark har i alt 246 Natura 2000-områder. Hvert område får nu sin helt egen naturplan, der skal fungere som bodyguard. Det er i alt for mange år gået tilbage for naturens mangfoldighed. Nu skal planerne sørge for, at staten, kommuner og lodsejere drager omsorg for de naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede sårbare eller sjældne i EU.

Ny natur på vej

Naturplanerne er den hidtil største naturindsats, der nogensinde er sat i værk i Danmark. Budgettet er ca. 1,8 mia. kroner og vil i stor udstrækning blive finansieret af EU's landdistriktsmidler. Den planlagte indsats dækker ca. 1.600 km², hvoraf de 40 km² er ny natur.

Der er planlagt hundredvis af nye vandhuller, som vil sikre levesteder for padder som klokkefrøen og vandsalamanderen. 200 km² løvskov skal beskyttes mod rydning, og flere hule, gamle og døde træer vil give levesteder for svampe, flagermus og insekter. Fiskeri på havet skal reguleres, så de unikke danske boblerev sikres mod at blive ødelagt af fiskeredskeer, og danske højmoser skal igen have mulighed for at få det bedre. Lige nu er de truet af udtørring og tilgroning. Med naturplanerne skal der ryddes krat og buske og gives bedre og mere naturlige vandforhold.

Tilbagegangen stoppes

Som ny miljøminister er jeg glad for, at vi nu har en plan for at stoppe naturens tilbagegang i Natura 2000-områderne. Der må ikke ske yderligere skade på naturen. Planerne har været for længe undervejs under VK-regeringen. Natura 2000-områderne blev udpeget i årene 1998-2004, og tilbagegangen skulle være standset allerede sidste år.

Danmarks nye SRSF-regering vil føre en mere aktiv og fremsynet naturpolitik. De 246 Natura-områder har nu hver en bodyguard, mens regeringen laver en plan for hele Danmark. Naturplan Danmark skal sætte ambitiøse mål – ikke blot for den natur som findes i Natura 2000-områderne, men for hele den danske natur.

Lad os så komme i gang !

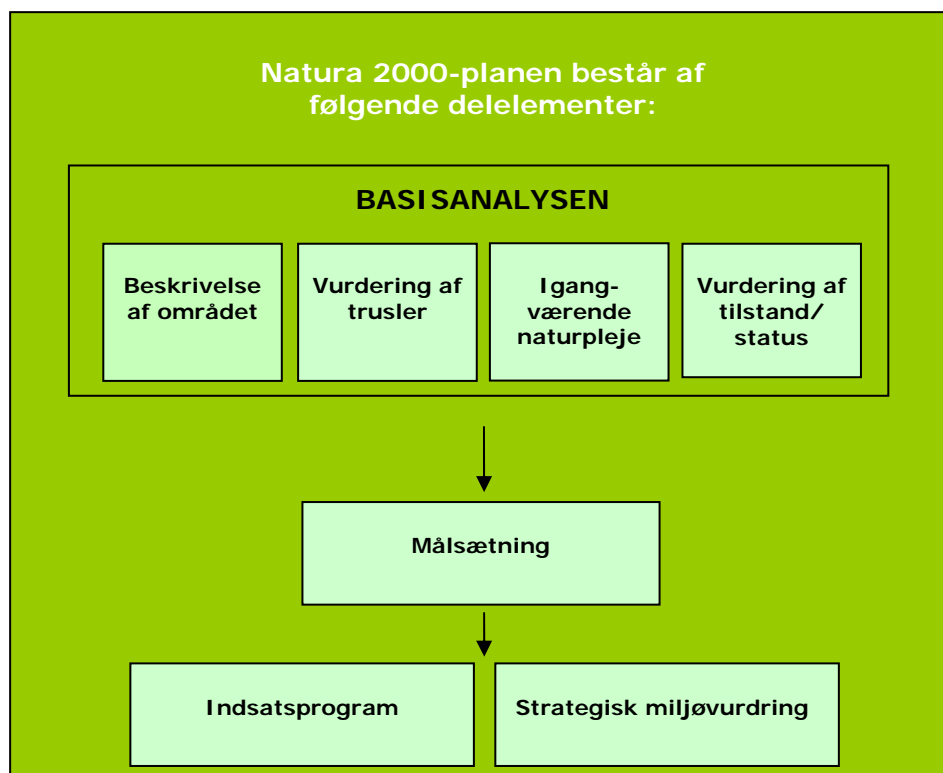
Med venlig hilsen
miljøminister Ida Auken

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder Naturstyrelsen en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder samt arter.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan.

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen er vedtaget i 2011, hvorefter kommunalbestyrelserne og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v. på grundlag af konsekvensvurderinger mm. Der er ikke gennemført en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet der ikke i planen er taget konkret stilling til forvaltningsindsatsens præcise lokalisering eller valgt forvaltningsmetoder. Der er dog i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med og nødvendig for forvaltningen af området. Evt. konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med senere ændringer) om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Limfjorden samt Nordlige Kattegat og Skagerrak og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovspligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Natura 2000-plan

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 44.786 hektar og afgrænses som vist på bilag 1. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H16 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F8, F12, F13, F19 og F20. På Naturstyrelsens hjemmeside (www.naturstyrelsen.dk) samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. H16			
Naturtyper:	☐ Sandbanke (1110)	☐ Søbred med småurter (3130)	
	☐ Vadeflade (1140)	☐ Kransnålalge-sø (3140)	
	☐ * Lagune (1150)	☐ Næringsrig sø (3150)	
	☐ Bugt (1160)	☐ Brunvandet sø (3160)	
	☐ Rev (1170)	☐ Vandløb (3260)	
	☐ Strandvold med enårige planter (1210)	☐ Våd hede (4010)	
	☐ Strandvold med flerårige planter (1220)	☐ Tør hede (4030)	
	☐ Kystklint/klippe (1230)	☐ Enekrat (5130)	
	☐ Enårig strandengsvegetation (1310)	☐ Kalkoverdrev (6210)	
	☐ Strandeng (1330)	☐ * Surt overdrev (6230)	
	☐ Forklit (2110)	☐ Tidvis våd eng (6410)	
	☐ Hvid klit (2120)	☐ * Kildevæld (7220)	
	☐ * Grå/grøn klit (2130)	☐ Riggær (7230)	
	☐ * Klithede (2140)	☐ Bøg på mor (9110)	
	☐ Havtornklit (2160)	☐ Ege-blandskov (9160)	
	☐ Grårisklit (2170)	☐ Stilkeke-krat (9190)	
	☐ Klitlavning (2190)	☐ * Skovbevokset tørvemose (91D0)	
	☐ * Enebærklit (2250)	☐ * Elle- og askeskov (91E0)	
	Arter:	☐ Havlampret (1095)	☐ Odder (1355)
		☐ Stor vandsalamander (1166)	☐ Spættet sæl (1365)
☐ Damflagermus (1318)			

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. F8		
Fugle:	☐ Sangsvane (T)	☐ Almindelig ryle (Y)
	☐ Kortnæbbet gås (T)	☐ Havterne (Y)
	☐ Klyde (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. F12		
Fugle:	☐ Sangsvane (T)	☐ Hvinand (T)
	☐ Kortnæbbet gås (T)	☐ Toppet skallesluger (T)
	☐ Pipeand (T)	☐ Dværgterne (Y)

Natura 2000-plan

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. F13			
Fugle:	Rørdrum (Y)	Vandrefalk (T)	
	Skestork (T)	Trane (Y/T)	
	Sangsvane (T)	Plettet rørvagtel (Y)	
	Pibesvane (T)	Klyde (Y/T)	
	Sædgås (T)	Hjejle (T)	
	Kortnæbbet gås (T)	Pomeransfugl (T)	
	Grågås (T)	Almindelig ryle (Y)	
	Pibeand (T)	Brushane (Y)	
	Krikand (T)	Dværghmåge (Y)	
	Toppet skallesluger (T)	Sortterne (Y)	
	Rørhøg (Y)	Fjordterne (Y)	
	Blå kærhøg (T)	Havterne (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. F19			
Fugle:	Sangsvane (T)	Kortnæbbet gås (T)	
	Pibesvane (T)	Pomeransfugl (T)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. F20			
Fugle:	Rørdrum (Y)	Vandrefalk (T)	
	Hvid Stork (Y)	Engsnarre (Y)	
	Sangsvane (T)	Plettet rørvagtel (Y)	
	Pibesvane (T)	Hjejle (T)	
	Sædgås (T)	Almindelig ryle (Y)	
	Kortnæbbet gås (T)	Brushane (Y)	
	Grågås (T)	Sortterne (Y)	
	Rørhøg (Y)	Fjordterne (Y)	
	Blå kærhøg (T)	Havterne (Y)	

Figur 2. Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. (T): Trækfugl, (Y): Ynglefugl.

Området består af store arealer i den centrale Limfjord samt Vejlerne og Bulbjerg mod nord. De marine dele består mod syd af Livø Bredning med øerne Blinderøn og Livø. Her findes reservater, hvor en betydelig del af Limfjordens sæler holder til. På Livø er der fin naturskov med stilkege-krat og elle- og askeskov. Mod nord er Løgstør Bredning med det store lavvandede område Løgstør Grunde, som er gennemskåret af en menneskeskabt sejlrende. Mod nordvest giver det smalle og dybe løb Feggesund forbindelse mod Thisted Bredning. Langs kysten af Himmerland rejser stejle kalkskrænter sig, som rummer fine kalkoverdrev. Mellem Aggersund og Vejlerne findes en dynamisk strandengskyst. Vejlerne består af ca. 6000 ha vådområde, der er opstået efter en mislykket landindvinding i 1800-tallet.

Natura 2000-plan

Vejlerne fremstår i dag som brak- og ferskvandsområder med store fersk- og brakvandssøer, vidstrakte enge og nogle af landets største rørskove. Nord for Vejlerne findes kalkknuden Bulbjerg, der rummer landets eneste naturlige fuglefjeld. Omkring Bulbjerg findes et stort sammenhængende klitlandskab.

Vigtigste naturværdier

Vejlerne er et af landets vigtigste vandfuglelokaliteter, og i Natura 2000-området findes hele fem fuglebeskyttelsesområder. Således er det den vigtigste ynglelokalitet for mindst ti fuglearter, og for mange andre fuglearter den næst-vigtigste. Vejlerne rummer op mod 5 % af EU's ynglebestand af rørdrum, som yngler i de store rørskove. Vejlerne er et af de meget få tilbageværende ynglesteder i Danmark for sortterne, som kræver en græsset overgang mellem vand og land, hvor den fouragerer efter insekter. De afgræssede dele af Vejlerne rummer også meget vigtige yngleforekomster af truede vandfugle som almindelig ryle, brushane og klyde.

For en del af fuglene på udpegningsgrundlaget er der på baggrund af overvågningsperioden fra 2004 og frem vurderet, at ynglefuglene engsnarre og trane samt trækfuglene pibeand, kortnæbbet gås og grågås i de seneste år har været inde i en fremgang på nationalt plan, mens ynglefuglene plettet rørvagtel og alm. ryle samt trækfuglene krikand, toppet skallesluger, sangsvane og pibesvane har været stabile også på nationalt plan. Ynglefuglene klyde, brushane og sortterne har været inde i en tilbagegang på nationalt plan.

Vådområderne i Vejlerne udgør et af landets vigtigste fuglelokaliteter. Foto: Bjarne Aabrandt Jensen.

Natura 2000-plan

Der er en pæn bestand af spættet sæl i området. Løgstør Bredning rummede tidligere store flokke af overvintrende og fældende dykænder, især muslingeædende arter, men disse er nu stort set forsvundet.

I området findes en vigtig bestand af bilag IV-arten strandtudse, der har sine levesteder i områdets strandenge og kystlaguner.

Områdets terrestriske naturtyper er levested for adskillige sjældne planter, bl.a. dansk kambunke, dansk rundbælg (endemisk), klit øjentrøst, kær-fnokurt, strand-hornskulpe, purpur gøgeurt og kødfarvet gøgeurt.

I basisanalyserne for Natura 2000-området Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg findes der en mere detaljeret gennemgang af området. Se [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

Natura 2000-området ligger i Jammerbugt, Vesthimmerland, Morsø og Thisted Kommune og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Limfjorden samt Nordlige Kattegat og Skagerrak.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirking vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Arealreduktion/fragmentering. Forekomsterne af rigkær, kildevæld, kalkoverdrev, surt overdrev og våd hede ligger i de fleste tilfælde isolerede. Naturtypernes plante- og dyrearter har derved en øget risiko for at uddø, da arealerne ikke kan opretholde så mange eller store bestande, og da der er dårlige spredningsmuligheder. Det er specielt i disse naturtyper områdets sjældne planter findes.

Næringsstoffbelastning. De marine områder er som resten af Limfjorden påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land. I de mest lavvandede områder resulterer det i masseopblomstring af enårige makroalger, der er med til at nedsætte ålegræssets fladeudbredelse. I områder med større vanddybde resulterer det i masseopblomstring af planteplankton, som dels medfører nedsat sigtddybde, hvilket reducerer dybdeudbredelsen af ålegræs og flerårige tangar-

ter, og dels med mellemrum medfører tilfælde af iltsvind ved bunden. Bundfaunaens sammensætning og fødegrundlaget for sæler og flere fugle på udpegningsgrundlaget påvirkes negativt af disse forhold.

I søer udgør tilførsel af næringsalte især kvælstof fra oplandet og tilbageløb fra Limfjorden og/eller frigivelse af ophobet fosfor fra søbunden en trussel. Brakvandssøerne (lagunerne) i Vejlerne er også truet af for høje/skiftende saliniteter, der påvirker den interne frigivelse af fosfor og artssammensætningen af alger, zooplankton, makroinvertebrater og fisk. Der er problemer med næringsstofbelastning af Lund Fjord og Han Vejle pga. tilbageløb fra Lund Fjord Kanal.

Luftbåren deposition af kvælstof og næringsstofbelastning fra omkringliggende, gødskede landbrugsarealer udgør en trussel mod de kvælstoffølsomme naturtyper. Her udkonkurreres de naturtypekarakteristiske arter af næringskrævende arter. Den luftbårne kvælstofdeposition overskrider laveste ende af tålegrænseintervallet for alle arealer med grå/grøn klit, klithede, klitlavning, våd og tør hede, surt overdrev, kildevæld og alle skovnaturtyperne. For kalkoverdrev er den laveste ende af tålegrænseintervallet overskredet på ca. halvdelen af arealet. Den høje ende af tålegrænseintervallet vurderes overskredet for søbred med småurter, kransnålalge-sø og brunvandet sø.

Pesticider og gifte. Som det fremgår af vandplanen for Limfjorden, er der indenfor Natura 2000-området konstateret miljøfarlige stoffer i koncentrationer, der gør, at områdets dyre- og planteliv kan blive påvirket negativt.

Mange terrestriske naturtypearealer påvirkes i randen af pesticider fra tilstødende landbrugsarealer.

Tilgroning med høje urter og græsser er i forbindelse med naturtypekortlægningen registreret som en trussel mod de fleste lysåbne naturtyper, og specielt mod kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær samt mod ynglesteder for bl.a. klyde, alm. ryle, brushane, havterne og sortterne. Tilgroning med høje urter er også en trussel mod mange trækfugles levesteder, idet det forringer fourageringsmulighederne.

Tilgroning med vedplanter er et problem på nogle af området kalkoverdrev. Her er det et kig ind i en af dalene på Himmerlands kystskrænter ud til Limfjorden. Foto: Maria Mortensen.

Tilgroning med vedplanter er i forbindelse med naturtypekortlægningen af dette område, registreret som en trussel mod de fleste af de lysåbne naturtyper, og specielt mod kalkoverdrev, surt overdrev, rigkær, grå/grøn klit, klithede og klitlavning. I stilkegekrat er indvandring af skyggetålende vedplanter som ahorn, en trussel mod denne lysåbne skovnaturtype.

Uhensigtsmæssig hydrologi som følge af dræning og grøftning udgør en trussel mod strandeng, klitlavning, tidvis våd eng, kildevæld og rigkær. Udtørring af ynglesteder (strandenge og rørskove) for fugle i yngleperioden, udgør en trussel mod fuglene, da de, udover tab af redesteder, bliver udsat for større prædation, og da fødeudbuddet for ungerne forringes.

Store svingninger i vandstand pga. utætte sluser udgør en trussel mod plante- og dyrelivet i søerne og de omkringliggende enge.

Strandenge bag inddæmninger har ringe tilførsel af saltvand. Derved forsvinder mange salttolerante planter (naturtypekarakteristiske arter), og strandengen kan derfor ikke opnå en god tilstand.

Uhensigtsmæssig drift. Intensiv skovdrift medfører, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges. Der er i øvrigt en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyper mod bl.a. konvertering til andre træarter.

Natura 2000-plan

Størstedelen af vandløbene i området er kraftigt regulerede, hvilket resulterer i fauna- og florafattige vandløb med meget lidt fysisk variation. Hårdhændet vandløbsvedligeholdelse og heraf følgende mangel på egnet gydesubstrat er en trussel mod havlampret.

Invasive arter er ved naturtype-kortlægningen registreret som en trussel mod de fleste af de lysåbne naturtyper, hvor de fortrænger den oprindelige vegetation. Især udgør bjerg-fyr, rynket rose og mosset stjerne-bredribbe en trussel i klitområderne.

Mink og mårhund er en trussel for fugle med reder på jorden, da de tømmer fuglereder for æg og unger.

Den store brunalge butblæret sargassotang fortrænger de oprindelige algearter fra voksestederne på stenet bund og er nu den mest dominerende flerårige tangplante i fjorden. For nylig er masseforekomster af japansk gracillaria-tang, som kvæler ålegræsset, observeret flere steder og den har potentiale for at udvikle massive bestande i hele Limfjorden. Det gælder også dræbergoplén, der ernærer sig ved plankton og fiskeæg, og dermed udgør en trussel mod fiskebestanden, og dermed også mod fiskeædende dyr og fugle. Der er indtil videre ikke kendskab til bekæmpelsesmetoder rettet mod disse marine arter.

Forstyrrelser mod trækfugle, der raster på åbent vand, er en trussel i den periode, hvor de fælder deres svigfjer, og derfor ikke kan flyve. Forstyrrelse på ynglebiotoperne er en trussel for dværgterne.

Prædation og fiskeri. På sandbanker og i bugter kan fiskeri med bundsløbende redskaber være en trussel, idet der sker en fysisk ødelæggelse af denne naturtype, dels ved fjernelse af bundflora og bundlevende dyr, og dels ved fjernelse af hårbund, sten og skaller. På rev, inklusive biogene rev, er fiskeri med bundsløbende redskaber af samme årsag en trussel. Den konkrete geografiske afgrænsning af de biogene rev udestår endnu.

NaturErhvervstyrelsen har oplysninger om fiskeri med større fartøjer i og omkring området. Dette fiskeri fremgår af Bilag 5, hvor fiskeriaktiviteterne i 2010 er vist for fiskefartøjer større end 15m.

Fiskeri er vurderet som en trussel mod havlampret, idet det kan medføre reduktion i bestanden af fiskene. Omfanget af det aktuelle fiskeri kendes ikke.

For nogle fuglearter er fiskeri desuden vurderet som en trussel i nogle områder mod arternes levested, herunder fødegrundlaget.

Prædation fra mink, mårhund, krager, store mågearter og ræv er en trussel mod ynglefugle, der yngler på jorden bl.a. klyde, alm. ryle, brushane, fjordterne, sortterne, dværgterne, havterne og dværgmåge.

Igangværende pleje og genopretning

Inden for Natura 2000-området findes fredningerne:

Skårup Odde, Feggeklit, Bulbjerg, Lild Strand-Bulbjerg, Harkens Bakke-Troldsting, Livø, Aggersund Skrænter, Næsby Dale, Lendrup Strand og Frederik den 7.'s Kanal samt det videnskabelige reservat for Vejlerne.

Desuden findes natur- og vildtreservaterne:

Vejlerne, Aggersborggård, Livø Bredning, Lønnerup Fjord, Ejerslev Røn, Løgstør Bredning og Skarrehage.

Naturstyrelsen har udlagt størstedelen af de kortlagte skovnaturtypearealer på Livø som urørt løvskov med græsning (ca. 35 ha). Desuden er der planlagt rydning og hegning af et større overdrevsareal.

Morsø Kommune har på arealer indenfor Feggeklit-fredningen for nyligt ryddet for opvækst af vedplanter samt bekæmpet rynket rose og sikret afgræsning.

En vandstandshævning og sikring i den nordlige del af Bygholm Vejle i 1995 har medført forbedrede vilkår for flere fuglearter og resulteret i forøgelse af deres bestande. I Vejlerne har der siden været en række tiltag til sikring af engfuglenes ynglebestande og søernes vandkvalitet.

En driftsplan for Vejlerne er udarbejdet af Cowi for Vejlernes Naturråd. Driftsplanen dækker de arealer, som ejes af Aage V. Jensens Fonde.

I klitområdet ved Bulbjerg er afsluttet et LIFE-projekt (2001-2005) om klithede.

I de vestlige Vejler er afsluttet et LIFE-projekt (2006-2009) om engfugle. Projektets hjemmeside kan ses her:
<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Naturprojekter/Projekter/Vestjylland/Engfugle/>

Genopretning I 2006 af Vilsted Sø umiddelbart uden for Natura 2000-området bidrager til at reducere udledningen af næringsstoffer til Løgstør Bredning.

I baggrunden ses Livø med Livø Tap i forgrunden (tv). Nærbillede af Livø Tap med rastende sæler (th). Fotos: Nordjyllands Amt.

Tilstand og bevaringsstatus/prognose

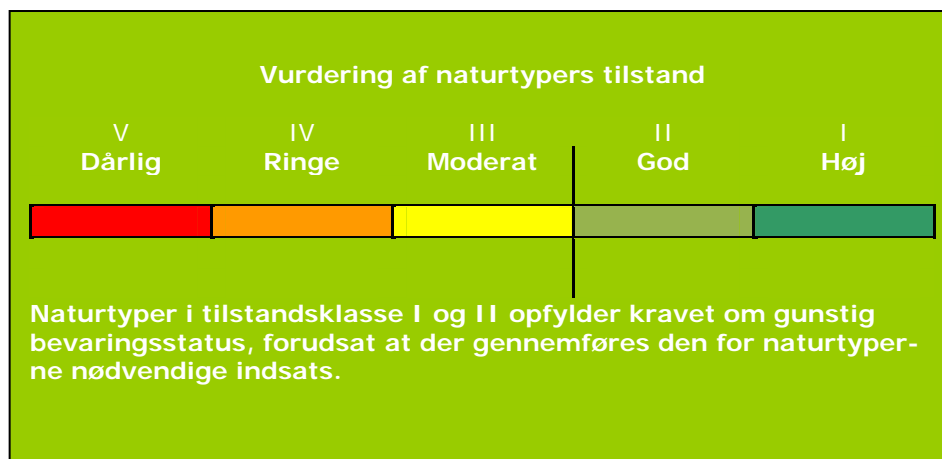
For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes aktuelle *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer.

Bevaringsstatus for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for områdets naturtyper og arter.

Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og 10 skovtyper, der er kortlagt i basisanalyserne. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper. Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks, baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius på 5 m, og et strukturindeks, baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drængrøfter m.m. Både artsindekset og strukturindekset har værdier mellem 0 og 1 på referenceskalaen, hvor 1 er den bedste naturtilstand, og 0 er den dårligste. For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandringsforhold, forekomst af invasive arter og træ-

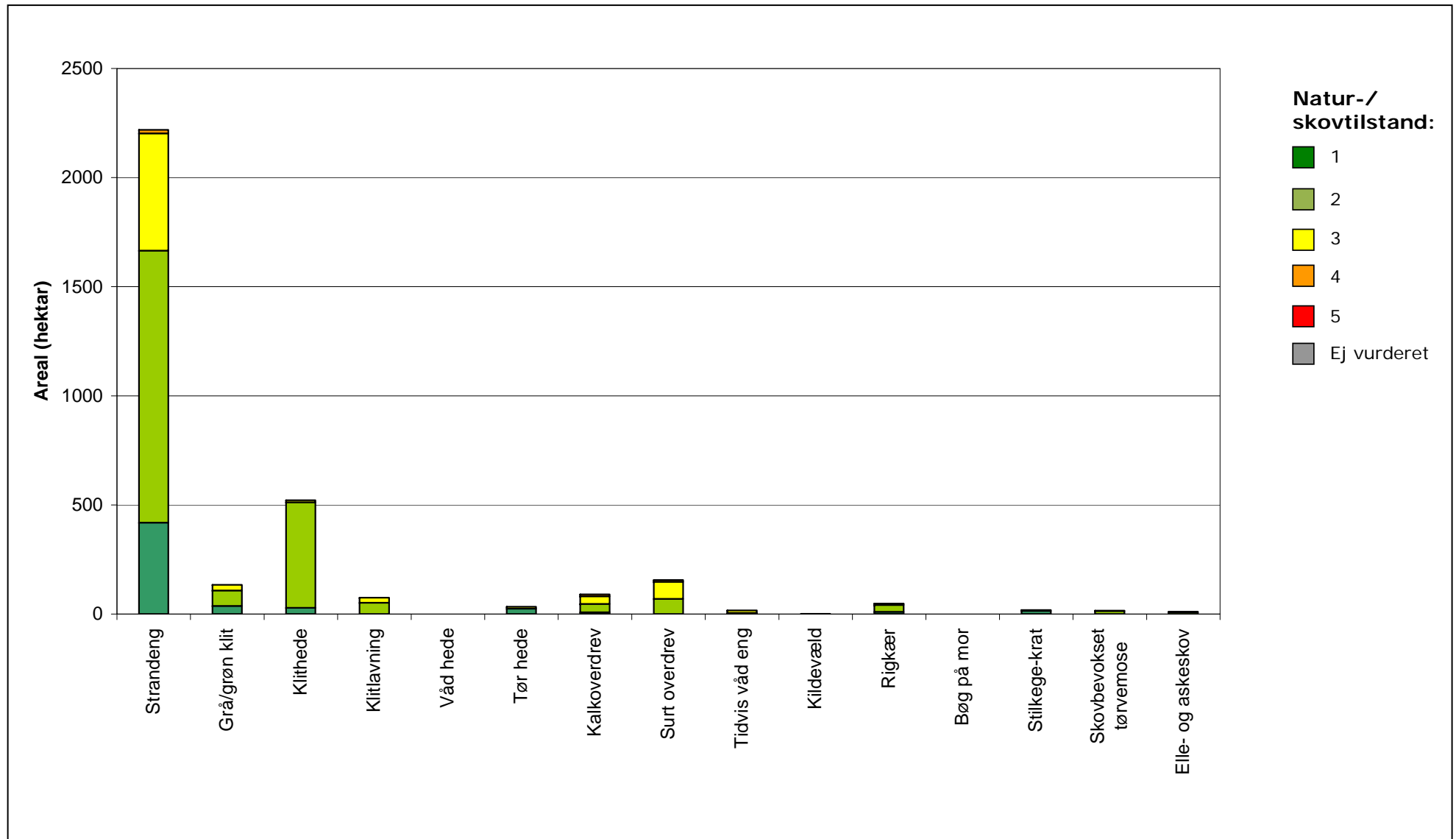
kronernes lagdeling i forskellige etager.

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

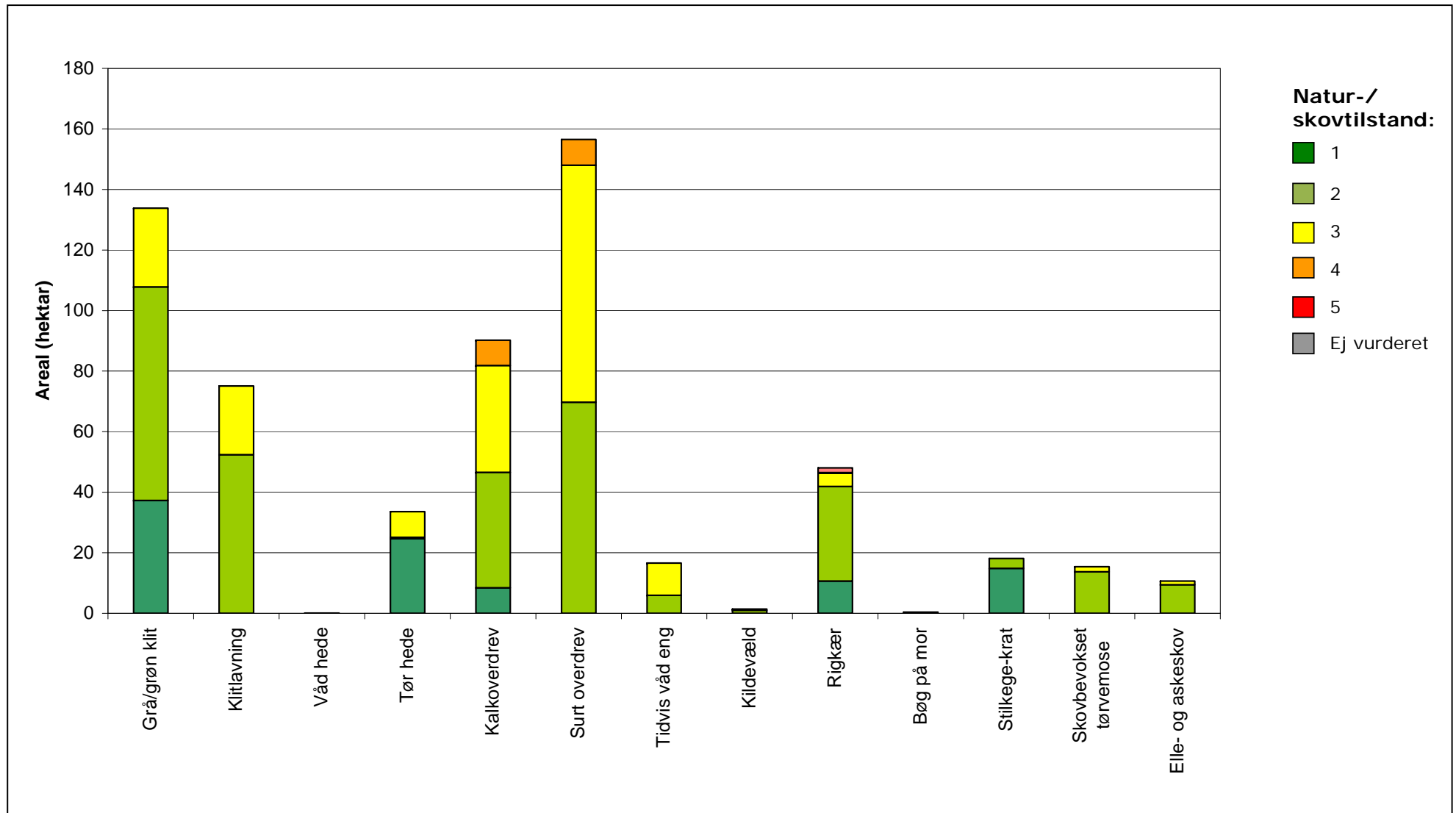
Strukturindeks og artsindeks vægtes sammen til et samlet naturtilstandsindex, der beskriver habitatnaturtypens samlede natur/skovtilstand på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

I figur 4 er vist natur/skovtilstanden for Natura 2000-områdets naturtyper. Kun en mindre del af vandhullerne er tilstandsvurderet og er derfor ikke medtaget i figuren.

Figur 4a. Natur-/skovtilstand for de af Natura 2000-områdets naturtyper, som er tilstandsvurderet.

Natura 2000-plan

Figur 4b. Natur-/skovtilstand for de af Natura 2000-områdets naturtyper, som er tilstandsvurderet uden strandeng og klithede.

Af figur 4 fremgår det, at størstedelen af de lysåbne naturtyper har gunstig naturtilstand. Da Natura 2000-området er meget stort, er der imidlertid også store arealer med ugunstig naturtilstand. Størstedelen af arealet med skovnatur har gunstig skovtilstand.

Underliggende data for tilstandsvurderingerne viser, at to tredjedele af arealet med strandeng har bedre strukturtilstand end artstilstand. At strukturtilstanden er bedre end artstilstanden indikerer som regel, at der er en god pleje af forekomsterne, men giver også en forventning om, at plejen forbedrer forholdene for de karakteristiske arter, og at artstilstanden vil blive bedre, når de karakteristiske arter får tid til at indvandre. Dette er specielt forventeligt, når forekomsterne af naturtypen er store og sammenhængende, som det er tilfældet for strandengene i dette Natura 2000-område. På en del af dette områdes strandenge, er optimale forhold for de karakteristiske arter dog ikke til stede trods god afgræsning, og hvis tilstanden skal forbedres, er det nødvendigt at forbedre levestedet for de karakteristiske arter. Nogle strandenge i området forekommer på inddæmmede områder, som ikke påvirkes naturligt af saltvand. Andre strandenge i området er gødsket eller påvirket af gødskning fra tilstødende arealer, så de karakteristiske arter udkonkurreres af næringskrævende arter.

Flere af kalkoverdrevene langs kyststrækningen i Himmerland har bedre artstilstand (klasse II) end strukturtilstand (klasse IV). Den ringe strukturtilstand skyldes dels tilstedeværelse af vedplanter og invasive arter, dels påvirkning fra gødskning på arealerne ovenfor skrænten. En målrettet plejeindsats samt udvidelse af forekomsterne vil kunne forbedre naturtilstanden.

I området er 14 småsøer og vandhuller (til sammen 4,9 ha) kortlagt og tilstandsvurderet. En er kortlagt som søbred med småarter, tre som kransnålalge-søer, 7 som næringsrige søer og tre som brunvandede søer.

Af disse har størstedelen (4,6 ha) naturtilstand II, mens resten (0,3 ha) har naturtilstand III (ikke vist på figur 4).

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000-området på [Naturstyrelsens hjemmeside](#) under "Se på kort".

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, større søer, vandløb samt fugle og andre arter.

Vurdering af bevaringsstatus/prognose

Miljømålsloven og skovloven fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsstatus. Gunstig bevaringsstatus er defineret i Habitatdirektivet (figur 5).

Gunstig bevaringsstatus

En naturtypes "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig

En arts "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande

Figur 5. Habitatdirektivets definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter

Gunstig bevaringsstatus skal generelt opnås inden for hver af Danmarks to biogeografiske regioner, nemlig den kontinentale og den atlantiske region. Gunstig bevaringsstatus skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtyper og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt på områdeniveau ud fra de enkelte forekomsters natur/skovtilstand og aktuelle trusler og inddeles i *gunstig* eller *ugunstig prognose*. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofftilførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m.

Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

Natura 2000-plan

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for naturtyper og arter:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Odder, da bestanden er stor og stabil.
- Spættet sæl, da bestanden er stor og forholdsvis stabil.
- Ynglefuglene rørdrum og rørhøg, da bestanden har været stabil-stigende, og levestederne vurderes at danne grundlag for opretholdelse af bestanden.
- Træk- og ynglefuglen trane, da bestandsudviklingen er positiv, og egnede levesteder vurderes at være til stede. Den vurderes gunstig som ynglefugl på trods af at ynglebestanden er lille og at arten kun har ynglet her siden 2002.
- Trækfuglen skestork, da der er en stabil forekomst af rastende fugle i efteråret.
- Trækfuglen sangsvane, da bestanden er stor og stabil og da egnede levesteder vurderes at være til stede.
- Trækfuglene kortnæbbet gås og grågås, da bestandsudviklingen er positiv, og egnede levesteder vurderes at være til stede.
- Trækfuglen vandrefalk, da levesteder og byttedyr vurderes at være til stede.
- Trækfuglen hjejle, da bestanden vurderes at være stabil. Den vurderes gunstig på trods af at de ikke altid raster inden for området, men nogle år vælger andre steder i Thy.
- Trækfuglene pipeand og krikand, pga. stabile bestande.

*Vejlerne huser hovedparten af den danske trækbestand af skestork.
Foto: Peter Bundgaard Jensen.*

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- De fire marine typer: Sandbanke, vadeflade, bugt og rev, på

grund af for stor tilførsel af næringsstoffer fra oplandet og tilstødende havområder, forhøjede niveauer af miljøfarlige stoffer og invasive arter. Den marine type rev endvidere på grund af fiskeri med bundsløbende redskaber.

- Næringsrig sø og lagune på grund af stor belastning med næringsstoffer fra oplandet.
- Søbred med småurter, brunvandet sø og kransnålalge-sø, da kvælstofdepositionen vurderes at overskride laveste ende af tålegrænseintervallet på hele arealet.
- Strandeng på grund af afvanding, næringspåvirkning fra tilstødende driftsarealer og lav saltvandspåvirkning.
- Grå-/grøn klit og klithede på grund af tilgroning med vedplanter og invasive arter og fordi laveste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på alle arealerne.
- Tør hede, da laveste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på alle arealerne.
- Våd hede og kildevæld på grund af at laveste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på alle arealerne og over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis tilgroning.
- Klitlavning, da laveste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på alle arealerne og da over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis afvanding og tilgroning med vedplanter.
- Kalkoverdrev, da laveste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på to tredjedele af arealet og da over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis tilgroning med vedplanter og invasive arter.
- Surt overdrev, da laveste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet og da over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis tilgroning med vedplanter og invasive arter.
- Tidvis våd eng da over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis afvanding og tilgroning.
- Riggær på grund af tilgroning og afvanding.
- Bøg på mor, stilkege-krat, skovbevokset tørvemose, elle- og askeskov, da laveste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet.
- Ynglefuglen hvid stork, da den er forsvundet som dansk ynglefugl selvom tilfredsstillende levesteder vurderes at være til stede i området.
- Ynglefuglene alm. ryle og brushane da bestandene er meget små og i stærk tilbagegang, og da levestederne er truet af udtørring, tilgroning og prædation.
- Ynglefuglen fjordterne, da bestanden er ustabil, og på grund af prædation og da levestederne er truet af tilgroning og udtørring.
- Ynglefuglen havterne, da den pt. er forsvundet som ynglefugl i to af de tre fugleområder, og da bestanden i det tredje er ustabil. Desuden er den truet af prædation, og levestederne er

- truet af tilgroning og udtørring.
- Ynglefuglen dværgterne pga. lille og meget sårbar bestand, bl.a. i forhold til forstyrrelse og prædation i yngletiden.
- Ynglefuglen sortterne, på grund af lille og svingende bestand, og på grund af prædation og da levestederne er truet af tilgroning og udtørring.
- Yngle- og trækfuglen klyde, da bestanden svinger meget og da den er forsvundet fra det ene fuglebeskyttelsesområde. Levestederne er truet af udtørring, tilgroning og prædation.

Prognosen er ukendt for:

- Enekrat, da naturtypen ikke er tilstandsvurderet i forbindelse med kortlægningen.
- Enårig strandengsvegetation, strandvold med enårige planter, strandvold med flerårige planter, kystklint/klippe, forklit, hvid klit, grårisklit, havtornklit og enebærklit da naturtyperne ikke er kortlagt.
- Vandløb med vandplanter på grund af manglende data.
- Ege-blandskov, da naturtypen ikke er fundet i forbindelse med kortlægning.
- Havlampret, stor vandsalamander og damflagermus på grund af for spinkelt datagrundlag.
- Blå kærhøg og pomeransfugl på grund af for få data om bestandsstørrelse.
- Ynglefuglen plettet rørvagtel, da der muligvis ikke er en fast lokal bestand, idet dens tilstedeværelse afhænger af ydre omstændigheder, og på trods af, at der i området vurderes at være egnede levesteder til en bestand.
- Ynglefuglen engsnarre på grund af lille og ustabil bestand, hvis tilstedeværelse afhænger af ydre omstændigheder og på trods af velegnede levesteder i området.
- Ynglefuglen dværgmåge, på grund af meget lille, ustabil bestand og da den kun har haft få, spredte yngleforsøg.
- Trækfuglene hvinand og toppet skallesluger, på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.
- Trækfuglen pibesvane, da der ikke er nok viden til at forklare hvorfor bestanden er svingende/faldende på trods af at levesteder er til stede.
- Sædgås, da datagrundlaget er for spinkelt.

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden. Da der endnu ikke er udviklet et tilstandsvurderingssystem til brug for vurdering af areal og tilstand af levestederne for fuglearterne, er fastsættelse af målsætningen for de enkelte fuglearter på udpegningsgrundlaget sket på baggrund af en vurdering af, om størrelsen og kvaliteten af levestedet kan rumme bestanden, og ikke på om bestanden rent faktisk er til stede. De i planen angivne bestandsstørrelser er fastsat på baggrund af den officielle danske indmelding til EU.

Såvel overordnet målsætning som de konkrete målsætninger rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i Skov- og Naturstyrelsen 2009: "Retningslinjer for den statslige Natura 2000-planlægning: Målfastsættelse og indsatsprogram".

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

Baggrund for overordnet målsætning:

I Natura 2000-området er der fokus på de mange yngle- og trækfugle, som især har deres levesteder i områdets vådområder og de store marine områder. Af udpegningsgrundlagets fugle sættes der specielt fokus på de truede ynglefugle almindelig ryle, brushane, plettet rørvagtel, dværgterne og sortterne, samt de sjældne (få forekomster) trækfugle skestork og pomeransfugl og ynglefuglen dværgmåge. Hertil kommer trækfuglene pibesvane, sangsvane, kortnæbbet gås, grågås, sædgås, pibeand og krikand som er nationale ansvarsarter. I området er der endvidere fokus på den nationale ansvarsart damflagermus, og den store bestand af spættet sæl.

Natura 2000-plan

Området består af en lang række forskellige naturtyper og karakteristiske landskaber. Omkring Bulbjerg er der fokus på det store sammenhængende klitområde med mosaik af forskellige klittyper. På Livø er der fokus på naturlig skovudvikling. Langs kysten af Himmerland og omkring Lønnerup Fjord er der fokus på de lange, sammenhængende kalkskrænter med forekomster af kalkoverdrev. Langs kysten mellem Aggersund og Vejlerne samt langs kysten ud for Vejlerne er der fokus på de store strækninger af dynamisk strandeng. Natura 2000-området rummer over 5 % af det samlede kortlagte areal af strandeng (15 %) i den atlantiske region i Danmark.

I området er der fokus på de truede naturtyper våd hede, kalkoverdrev, surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær. Af dem er der specielt fokus på dem, der forekommer med over 5 % af det samlede kortlagte areal i den atlantiske region i Danmark. Det gælder naturtyperne kalkoverdrev (9 %), surt overdrev (7 %) og rigkær (6 %). Desuden er der fokus på elle- og askeskov, som forekommer med 6 % af det samlede kortlagte areal i den atlantiske region i Danmark, samt naturtypen kystklint/klippe, der her findes på udpegningsgrundlaget i ét ud af tre Natura 2000-områder i den atlantiske region i Danmark (få forekomster).

Området indeholder et potentiale for udvidelse og sammenkædning af arealet med mosaik af klittyper samt af arealer med de truede naturtyper kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær.

Det overordnede mål for Natura 2000-området er: at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus. Målet er, at området udgør et stort sammenhængende naturområde med fjorden, vådområderne og kystskrænterne som vidstrakte og sammenhængende forekomster, der rummer velegnede levesteder for områdets eng-, hav- og kystfugle samt sæler.

Fuglebeskyttelsesområdernes kombination af brakvandsøer og strandenge samt ferske søer, enge og rørskove sikres som yngle- og fourageringssteder for de truede og sjældne ynglefugle almindelig ryle, brushane, plettet rørvagtel, sortterne, dværgterne og dværgmåge. Der sikres rasteplasser for de sjældne trækfugle skestork og pomeransfugl samt trækfuglene pibesvane, sangsvane, kortnæbbet gås, grågås, sædgås, pibeand og krikand der er nationale ansvarsarter. På inddæmmede strandenge prioriteres gode ynglevilkår for brushane over god tilstand af strandengene, hvor dette er en konflikt.

Klitområdet ved Bulbjerg sikres som sammenhængende mosaik af klitnaturtyper, og det søges udvidet. Strandengene sikres som sammenhængende forekomster.

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Hvor der på Livø er mosaik af lysåbne naturtyper og krat- og skovnaturtyper, prioriteres naturlig succession til krat- og skovnaturtyper over de lysåbne naturtyper. Områdets truede naturtyper og nationalt vigtige forekomster af naturtyper sikres. Arealet med rigkær, kalkoverdrev og surt overdrev udvides, og forekomsterne søges sammenkædet, hvor det er muligt.

Limfjordens marine naturtyper samt fersk- og brakvandssøer i området sikres god vandkvalitet. I de inddæmmede områder i Vejlerne prioriteres ferskvandssøer (kransnålgesø) højere end brakvandssøer (lagune) undtagen i Østerild Fjord, der holdes som lagune.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning, og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for naturtyper og arter i Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg:

- *Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose skal udviklingen i deres natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. Navnlig for skovnaturtyperne kan der være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til arealmålet.*
- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for områdets udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for nedennævnte bestandstal eller – for arter uden bestandstalsmål – grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder.*
- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*

Natura 2000-plan

- *Tilstanden og det samlede areal af levestederne for ynglefuglene sikres stabile eller i fremgang. Der sikres et passende antal delområder med tilstrækkeligt egnede yngle- og fourageringssteder, som grundlag for ynglende bestande på ca.:*

Ynglefugle	Antal ynglepar
Rørdrum	60
Hvid Stork	*
Rørhøg	10
Plettet Rørvagtel	130
Engsnarre	*
Trane	*
Klyde	70
Alm. Ryle	110
Brushane	60
Dværgmåge	*
Fjordterne	70
Havterne	210
Dværgterne	7
Sortterne	130

**) Tilstanden og det samlede areal af levesteder for hvid stork, engsnarre, trane og dværgmåge som ynglefugle sikres stabile eller i fremgang, således at der er tilstrækkeligt med egnede yngle- og fourageringssteder for arterne i området.*

- *Tilstanden og det samlede areal af levestederne for trækfuglene sikres stabile eller i fremgang. Der sikres tilstrækkeligt egnede raste- og fourageringssteder som grundlag for rastende/fouragerende bestande på ca.:*

Trækfugle	Antal individer
Skestork	60
Pibesvane	1.900
Sangsvane	2.700
Sædgås	1.500
Kortnæbbet Gås	36.800
Grågås	1.400
Pibeand	14.000
Krikand	7.000
Hvinand	12.000
Toppet Skallesluger	12.000
Blå Kærhøg	30
Vandrefalk	*
Trane	110
Klyde	*
Pomeransfugl	90
Hjejle	32.800

**) Tilstanden og det samlede areal af levesteder for vandrefalk og klyde som trækfugle sikres stabile eller i fremgang, således at der er tilstrækkeligt med egnede raste- og fourageringssteder for arterne i området.*

- *For damflagermus sikres yngleområder og uforstyrret overvintringsområde. De kendte yngle- og overvintringsområder findes udenfor dette Natura 2000-område. Velegnede fourageringsarealer omkring søer og laguner plejes i overensstemmelse med bedst kendte viden om artens krav til søerne.*
- *Arealet med rigkær udvides med ca. 80 %.*
- *Arealet med surt overdrev udvides med ca. 10 %.*
- *Arealet med kalkoverdrev udvides med ca. 10 %.*

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

På Livø er kortlagt en del mosaikforekomster af lysåbne naturtyper og krat- eller skovnaturtyper. Det resulterer i ugunstige tilstandsvurderinger for de lysåbne andele. På mosaikforekomster af overdrev og enekrat nedprioriteres overdrev til fordel for succession mod egekrat samt enekrat på skrænterne. Også på mosaik af kildevæld og gammel veludviklet elle- og askesump nedprioriteres den lysåbne naturtype. På Livø accepteres ligeledes allerede igangværende succession fra rigkær mod ellesump.

Sluse/dæmningsregulering i Vejlerne medfører, at man kan forskyde forholdet mellem brakvandssøer (lagune) og ferske søer (kransnålalgesø). Naturtypen lagune er prioriteret på EU-niveau, men nedprioriteres til fordel for levesteder for fugle på udpegningsgrundlaget bl.a. den truede brushane. Derved vil ferskvandssøer blive opprioriteret undtagen i Østerild Fjord, som holdes som brakvandssø.

Strandengene bag inddæmningerne i Vejlerne har ringe tilførsel af saltvand og dermed lav salinitet. Derved forsvinder mange salttolerante planter (naturtypekarakteristiske arter), og strandengen kan derfor ikke opnå en god tilstand. Den lave salinitet er til gengæld en fordel for brushane som yngler på disse områder. Brushanens ynglevilkår forringes når saliniteten overstiger 5 ‰. Hvor dette er en konflikt bag inddæmningerne, prioriteres levestedet for brushane højere end god tilstand af strandengene. Dette vil også begunstige ynglesteder for bilag IV-arten strandtudse.

Indsatsprogram

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsprognose er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode er formuleret i 4 sigtelinjer, som lægger niveauet for indsatsen i planperioden. Sigte-

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

linjerne er beskrevet i bilag 3.

Indsatsprogrammet, der bygger på de 4 sigtelinjer, beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovspligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Naturstyrelsens eller andre offentlige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Indsatser efter Sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets habitatnaturtyper sker ved administration af husdyrgodkendelsesloven, der med ændringen af 10. februar 2011 har fastlagt et særligt beskyttelsesniveau af hensyn til bevaringsmålsætningen i Natura 2000-planlægningen. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til naturtyperne reduceres, herunder fra dræntilløb og fodring. For marine naturtyper, søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen*
- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi på arealer med strandeng, fugtig klitlavning, tidvis våd eng, kildevæld, rigkær, samt på yngle- og fourageringssteder for rødbrum, hvid stork, rørhøg, trane, plettet rørvagtel, klyde, alm. ryle, brushane, dværgmåge, fjord-, hav- og sortterne. Skovnaturtyperne sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne, og disse steder sikres den for skovnaturtyperne mest hensigtsmæssig hydrologi.*

- 1.3 *De lysåbne terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje. Vandløb indenfor området sikres gode fysiske forhold og kontinuitet. Denne indsats sikres via vandplanlægningen. Dette vil samtidig begunstige levestedsforholdene for odder og havlampret. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigheden primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst. Klitnaturtyperne findes overvejende i sammenhængende områder med naturtyperne i mosaik, hvorfor områderne oftest med fordel kan plejes i sammenhæng.*
- 1.4 *Der sikres velegnede levesteder samt tilfredsstillende fourageringsmuligheder for havlampret, stor vandsalamander, damflagermus, odder og spættet sæl.*
- 1.5 *Der sikres velegnede yngle-, raste- og fourageringspladser med individuel hensyntagen til artens krav til fourageringsmuligheder, vandstand, salinitet og pleje for yngle- og trækfuglene på fuglebeskyttelsesområdernes udpegningsgrundlag.*
- 1.6 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for fældende trækfugle, der er specielt sårbare for forstyrrelser i deres fældningstid samt dværgterne, der yngler på stenede strande. Naturstyrelsen undersøger og vurderer, hvor og i hvilket omfang, der er behov for konkret indsats.*
- 1.7 *Der sikres velegnede ynglepladser med minimal påvirkning af prædatorer for ynglefugle, der yngler på jorden.*
- 1.8 *Invasive arter som bjergfyr og rynket rose bekæmpes og deres spredning forebygges efter bedst kendte viden.*
- 1.9 *For de marine naturtyper sikres, at projekter og aktiviteter ikke skader lokaliteten.*

Konkrete retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 *Arealerne med rigkær, kalkoverdrev og surt overdrev udvides og søges sammenkædet.*

Indsatser efter sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen skal sikres.

- 3.1 *Skovnaturtyper sikres. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.*

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

- 3.2 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, sikres mod ødelæggelse.*
- 3.3 *Der sikres beskyttelse mod ødelæggelse af rev.*

I Hanvejle kan offentligheden få et kig ind i de enorme rørskove. Rørskovene er ynglesteder for bl.a. rørdrum og rørhøg. Foto: Nordjyllands Amt.

Indsatser efter sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 *Arealet med rigkær øges med ca. 40 ha, arealet med surt overdrev øges med ca. 12 ha og arealet med kalkoverdrev øges med ca. 7 ha.*
- 4.2 *De truede ynglefugle: Plettet rørvagtel, alm. ryle, brushane, dværgterne og sortterne sikres gunstig bevaringsstatus ved at sikre levestederne en kvalitet og størrelse, så de kan understøtte gunstige bestande.*
- 4.3 *Fugle under kriteriet om få forekomster: Trækfuglene skestork og pomeransfugl sikres raste- og fourageringsområder af en kvalitet og størrelse, der kan understøtte gunstige bestande. Ynglefuglen dværgmåge sikres tilstrækkeligt store, uforstyrrede og velegnede yngle- og fourageringsområder.*

Forslag til mulige virkemidler

Kommunerne, Naturstyrelsen og andre offentlige lodseje-

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

re/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Mulige virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammenhæng og synergi med vandplan

Natura 2000-planen er koordineret med vandplanen. Ifølge Vandrammedirektivet må tilstanden af vandområderne ikke forringes, og vandplanens indsatsprogram vil generelt forbedre den eksisterende vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Forbedringen sker ved reduktion i tilførslen af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer samt stedvis sikring af en mere naturlig hydrologi i ådale. Vandplanen vil desuden forbedre de fysiske forhold og sikre kontinuiteten på udvalgte vandløbsstrækninger. Disse indsatser forventes i de fleste tilfælde at bidrage til at forbedre tilstanden i de vandafhængige habitatnaturtyper og i levestederne for de arter, der er tilknyttet vand.

Der er gode muligheder for at opnå andre synergieffekter mellem de 2 planer, men i enkelte tilfælde kan der opstå konflikter, f.eks. hvor indsats efter vandplanen medfører oversvømmelser af habitatnaturtyper eller levesteder for arter.

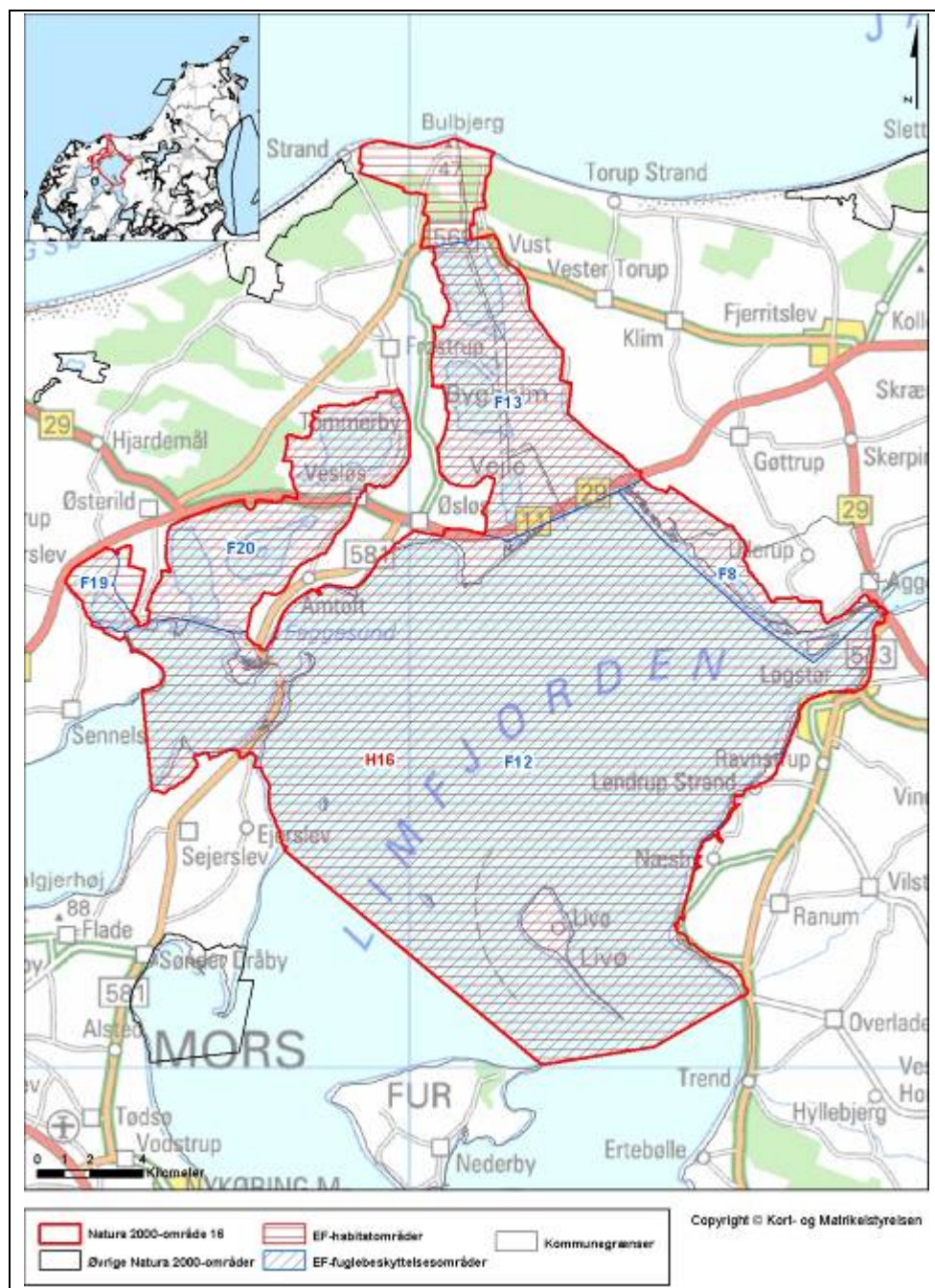
Planlagt indsats efter vandplanen der kan påvirke udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område væsentligt, skal konsekvensvurderes i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Indsatsen kan i givet fald kun gennemføres, hvis det på grundlag af bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for området. Potentielle konflikter mellem Vand- og Natura 2000-planen skal som udgangspunkt være afdækket i forbindelse med vedtagelse af vandplanen.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af Bekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 af lov om miljøvurdering skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

I bilag 4 er der udarbejdet en miljørapport, der belyser konsekvenserne ved at gennemføre Natura 2000-planen for område nr. 16.

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning

Natura 2000-område Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg, N16

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

En opsummering af Natura 2000-planens indhold, mål og indsatsprogram findes samlet i Bilag 2 - opdelt på de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det på gældende Natura 2000-område.

Se www.naturstyrelsen.dk – under opslag om plan for dette Natura 2000-område

Bilaget indeholder endvidere en oversigt over mulige virkemidler, der er eksempler på, hvordan indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammen med bilag 2 findes på hjemmesiden baggrundsmateriale for planerne samlet i basisanalyse og tillæg til basisanalyse samt henvisning til kort over forekomst af de kortlagte og tilstandsvurderede naturtyper.

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Ved igangsætningen af Natura 2000-planprocessen blev der identificeret en række væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver. På baggrund heraf blev der opstillet 4 sigtelinjer, der formulerer prioriteringen af den nødvendige indsats. Sigtelinjerne er forelagt og godkendt af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg. Sigtelinjerne sætter dermed rammerne for Natura 2000-planlægningen.

De overordnede rammer er formuleret i nedenstående bilag. Teksten indgik i idéfasen for vand- og naturplanlægningen, juni – december 2007.

Antallet af naturtyper, der kortlægges og tilstandsvurderes er siden udvidet.

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødsning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter. Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved

direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksisterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sorterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinskala for naturtilstanden i 18 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

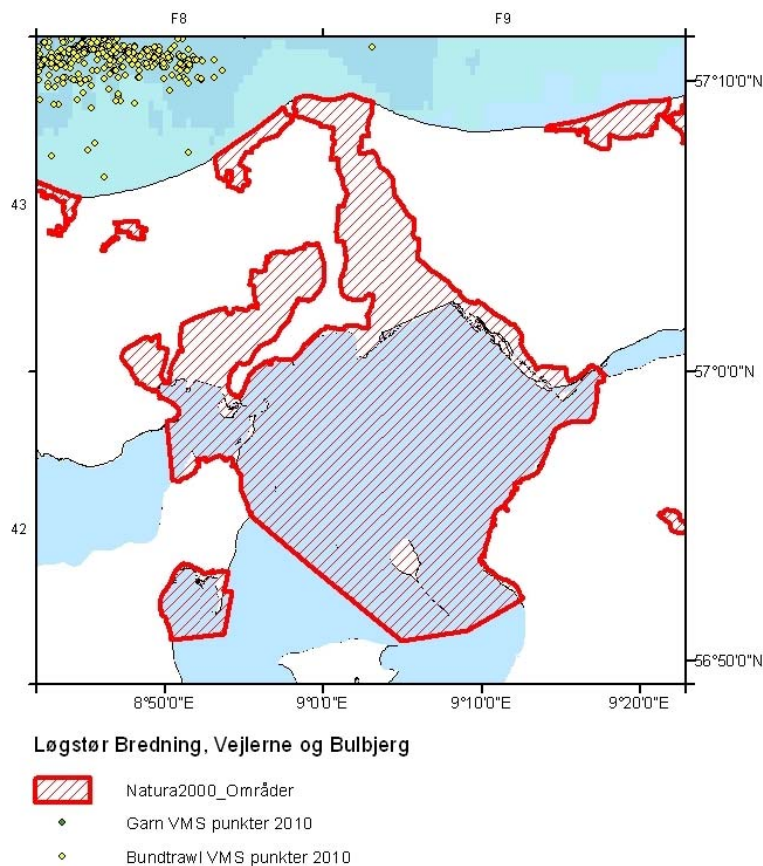
Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen
Miljørapport for Natura 2000-planen for område nr. N16 Løg-
stør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg

- kan læses på Naturstyrelsen hjemmeside, se
www.naturstyrelsen.dk under opslag om plan for dette Natura 2000-
område

Bilag 5. Fiskeriaktivitet i Natura 2000-området

Fiskeriaktivitet med garn og bundtrawl ifølge VMS data fra 2010 for alle fartøjer over 15 meter er vist i nedenstående kort. VMS står for Vessel Monitoring System, og er et satellitbaseret overvågningssystem for fiskefartøjer, der regelmæssigt sender data til fiskerimynderhederne om fartøjers position, kurs og fart.

VMS systemet er obligatorisk for fiskefartøjer over 15 meter (12 meter fra 1. januar 2012). Der sendes signaler hver time, og disse data giver således en indikation af det fiskerimønster, som var gældende for året 2010. Det præcise fiskeri fra fartøjer under 15 meter kendes ikke, da fartøjer under 15 meter i 2010 ikke var forpligtet til at have VMS om bord.

Fiskeriaktivitet med garn og bundtrawl ifølge VMS data i år 2010 fra både over 15 meter.

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk